

СТРАТЕГІЧНИЙ УПРАВЛІНСЬКИЙ ОБЛІК У ТУРИСТИЧНОМУ БІЗНЕСІ

Туристична діяльність, до суб'єктів якої відносять туристичних операторів, агентів та інших суб'єктів підприємницької діяльності, котрі надають послуги з: розміщення, харчування, проведення екскурсійних та інших розважальних заходів та інших туристичних заходів, відзначається підвищеною оперативністю виробничої діяльності. Серед основних причин цього є необхідність оперативного аналізу з формуванням хоча б попередніх очікуваних фінансових результатів як усього комплексу послуг, так і, особливо, при освоєнні нових туристичних маршрутів. У процесі його проведення виникає потреба у залученні великої кількості як довідкових даних, так і іншої техніко-економічної інформації.

При цьому основний потік інформації про функціонування суб'єкта господарювання формується в системі бухгалтерського обліку. Саме облікова інформація має безпосереднє до оцінки, аналізу і прогнозування доходу, прибутку та інших економічних подій на підприємстві в цілому та його підрозділах. Разом з цим, останнім часом у зв'язку з посиленою інформатизацією суспільства необхідної для потреб управління інформації, яка формується у традиційній системі бухгалтерського обліку, не вистачає, оскільки ані фінансовий, ані управлінський облік не мають спеціальних методик, з допомогою яких можна було б отримати інформацію для прийняття управлінських рішень.

У значній мірі цю проблему вирішує так званий облік стратегічний, який, використовуючи дані бухгалтерського обліку та спеціальні прийоми, видає таку інформацію. Його завданнями є насамперед дослідження зовнішнього економічного середовища, розробка фінансової стратегії підприємства, аналіз і планування фінансової діяльності, прийняття обґрунтованих управлінських рішень. Іншими словами: стратегічний управлінський облік – це облік для стратегічного менеджменту, або ж – управлінський облік у контексті бізнес-стратегій, які вже запроваджені в організації, плануються до запровадження.

Таким чином, стратегічний облік можна розглядати як вищу стадію обліку управлінського, зорієнтовану в першу чергу на опрацювання інформації, пов'язаної із зовнішніми чинниками виробництва.

Очевидно, що для виявлення реальності існування стратегічного обліку необхідно визначитись із його суттю, принциповими відмінностями від обліку управлінського, предметом, методом тощо.

Для того, щоби стратегічний облік відповідав вимогам назви «бухгалтерський облік», він у свою чергу має відповідати вже встановленим

принципам. Їх перелік існує у багатьох цивілізованих країнах. На відповідності окремих з них слід зупинитися детальніше.

Насамперед мова йде про суцільність відображення інформації у системі бухгалтерського обліку. Очевидно, що господарські факти повинні у повній мірі відображатися в системі бухгалтерського обліку без вибіркості. Разом з тим, слід зазначити, що спочатку в обліку визначається повний перелік об'єктів, повна техніко-економічна характеристика яких і фіксується у первинних документах і в облікових регістрах. Саме інформація про них і має у подальшому бути суцільною без будь-яких винятків. Наведене аж ніяк не вступає у протиріччя з основними постулатами стратегічного обліку. Правда при цьому очевидна необхідність визначення окремого переліку його об'єктів, у розрізі яких має відображатися економічна інформація (наприклад, інформація для підрахунку мінімально необхідних витрат, пов'язаних з організацією нового туристичного маршруту, можливості його подальшої розкрутки, рівень очікуваної прибутковості тощо).

Очевидно, що сферою дії стратегічного управлінського обліку має стати весь процес поведінки туристичного підприємства на ринку, починаючи від реальних техніко-економічних характеристик пропонованих для реалізації продуктів і завершуючи формуванням інформації про ситуацію на ринку та основних конкурентів. Якщо інформація про собівартість власних послуг, пропоновану ціну реалізації та очікувані результати формується в системі фінансового та управлінського обліку, то інформаційне забезпечення аналізу ринку та основних гравців на ньому має відбуватися безпосередньо в системі стратегічного управлінського обліку.

При цьому знову ж виникають конкретні запитання: яка інформація потрібна і які саме об'єкти вона повинна характеризувати? Наприклад, щодо аналізу ситуації на ринку. Очевидно, що фахівці-аналітики проводитимуть процес аналізування на основі інформації, одержаної за межами господарюючого суб'єкта, (і, відповідно, поза системою бухгалтерського обліку) якість і достовірність якої – питання проблематичне. Тому даний факт в обов'язковому порядку має бути відображений документально у системі стратегічного обліку. Його об'єктами при цьому будуть не аналітичні матеріали, а висновки з конкретними цифровими даними. А це якраз той факт, коли об'єктом бухгалтерського обліку буде не факт господарської діяльності, а висновки економічного аналізу.

Очевидно, що проблема існування стратегічного бухгалтерського обліку (як окремої інформаційної системи чи вищої фази обліку управлінського) є архіглобальною і потребує окремого подальшого дослідження, включаючи як теорію і практику стратегічного обліку, так і загальну теорію бухгалтерського обліку.